

مَنْ يَتَصَبَّرْ يَصْبِرْهُ اللَّهُ وَمَنْ يَسْتَعْظِفْ يَعْظِفْهُ اللَّهُ

هر که خود را وادار به صبر کند خدا او را
صبور گرداند و هر که طالب عفت باشد
خداوند او را عقیف کند .

الصِّدْقُ يُنَجِّيكَ وَإِنْ خِفْتَهُ ، الْكِذْبُ يُرْدِيكَ وَإِنْ أَمِنْتَهُ

راستگویی نجات می دهد هر چند از آن ترس داشته باشی ، دروغگویی نابودت می کند هر چند از آن احساس خطر نکنی .

الْمَرْءُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مِنْ يَحَالِلٍ

آدمی بر آئین دوست خود است پس بنگرید
با که دوستی می کنید .

أَكْثَرُ الصَّالِحِ وَالصَّوَابِ فِي صُحْبَةِ أَوْلِي النَّهْيِ وَالْأَلْبَابِ

بیشترین صلاح و درستی در همنشینی با
خردمندان و صاحب‌دلان است .

مَنْ لَمْ يُصْحِبِكَ مُعِينًا عَلَي نَفْسِكَ فَصُحْبَتُهُ
وَبَالٌ عَلَيْكَ إِنَّ عِلْمَتَ

هر که همنشینی اش کمکی به تو در مبارزه
با نفست نکند آن همنشینی وبال گردن
توست ، اگر بدانی !

إِذَا احْتَشَمَ الرَّجُلُ أُخَاهُ فَقَدْ فَا مَرَقَهُ

زمانیکه انسان برادر خود را ناراحت
(یا خجالت زده) کند او را از دست بدهد .

مَنْ اسْتَقْصَى عَلَى صَدِيقِهِ انْقَطَعَتْ مَوَدَّتُهُ

هر که درباره دوست خود خرده گیر باشد
رشته دوستیش بگسلد .

عَنْ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ :

مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَ قَدْ وَكَلْتُ مَنْ يَقْبِضُهُ
غَيْرِي إِلَّا الصَّدَقَةَ فَإِنِّي أَتَلَقُهَا بِإِيدِي تَلَقُفًا

خداوند می فرماید: هیچ چیزی نیست مگر اینکه
کسی را مأمور گرفتن آن کرده‌ام ، به جز صدقه
که آن را با دست خودم با شتاب می گیرم .

دَاوُوا مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ ، فَإِنَّ الصَّدَقَةَ
تَدْفَعُ عَنِ الْأَعْرَاضِ وَالْأَمْرَاضِ

مريضان خود را با صدقه مداوا کنید، زیرا صدقه
پیش آمدهای ناگوار و بیماریها را دفع می کند .

إِنَّ الصَّدَقَةَ تَقْضِي الدَّيْنَ وَتُحْلِفُ بِالْبِرِّ كَمَا

صدقہ دادن قرضهای صدقه دهنده را ادا
کرده و برکت بر جای می گذارد .

كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ ، تَرْكُ الشَّرِّ صَدَقَةٌ

هر کار نیکی صدقه است ، خودداری از بدی هم صدقه است .

(أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ) جُهْدٌ مِنْ مَقِلٍ إِلَى فَقِيرٍ فِي سِرِّهِ

برترین صدقه ، ایثار شخصی تنگدست به
فقیری در نهان است .

لَا تَبْدُلْ لِإِخْوَانِكَ مِنْ نَفْسِكَ مَا ضَرَّهُ عَلَيْهِ عَالِيكَ
أَكْثَرُ مِنْ مَنْفَعَتِهِ لَهُمْ

از خود چیزی به برادرانت مبخش که زیان
آن برای تو بیش از سودش برای ایشان باشد

سُئِلَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الصَّدَقَةِ عَلَى مَنْ يَسْأَلُ عَلَى الْاِبْوَابِ قَالَ :
لَا ، بَلْ يَبْعَثُ بِهَا إِلَى مَنْ بَيْنَهُ وَ بَيْنَهُ قَرَابَةٌ فَهَذَا أَكْبَرُ لِلْأَجْرِ

از امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ درباره گداهایی که در
خانه‌ها را می‌زنند سؤال شد، حضرت فرمود: به
آنها ندهد بلکه برای خویشان مستمند خودش
بفرستد که این کار اجرش بیشتر است .

الْمَطْلُ وَالْمَنْ مِنْكَدُ الْإِحْسَانِ

تعلل و رزیدن و منت نهادن احسان را
ناگوار می کند .

عَرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ زِيَادَةٌ فِي عَقْلِهِ فِي كِبَرِهِ

بازیگوشی بچه در کودکی نشانگر فزونی
عقل او در بزرگسالی است .

مَنْ لَمْ يَجْهَدْ نَفْسَهُ فِي صِغَرِهِ لَمْ يَنْبُلْ فِي كِبَرِهِ

هر که در کودکی خود را به رنج و سختی نیندازد
در بزرگسالی به زرنگی و شرافت نمی‌رسد .

وَجَدْتُ الْمُسَالَمَةَ - مَا لَمْ يَكُنْ وَهْنٌ فِي الْإِسْلَامِ -
أَنْجَعَ مِنَ الْقِتَالِ

امام علی علیه السلام : من صلح را مادامیکه مایه وهن
و سستی اسلام نباشد، کارسازتر از جنگ
یافته‌ام .

أَلْحَذَرَ كُلَّ الْحَذَرِ مِنْ عَدُوِّكَ بَعْدَ صَلَاحِهِ فَإِنَّ الْعَدُوَّ رِيْمًا
قَارِبَ لِيَتَغَفَّلَ فَخُذْ بِالْحَزْمِ وَانْتَهِمْ فِي ذَلِكَ حُسْنَ الظَّنِّ

بعد از صلح کردن با دشمن از او سخت بر حذر
باش، چرا که دشمن گاه خود را نزدیک می کند
تا غافلگیر کند، پس محتاط و دوراندیش باش و
حُسْنِ ظَنَّتْ به او را مَتَّهِمْ بدان.

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ دَرَجَةِ الصِّيَامِ وَ
الصَّدَقَةِ وَالصَّلَاةِ ؟ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ

آیا نمی خواهید شما را از چیزی بافضیلت تر
از روزه و نماز و صدقه آگاه کنم ؟ آن چیز
اصلاح کردن میان مردم است .

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يُؤْتِرُ عَلَى الصَّلَاةِ عِشَاءً وَلَا غَيْرِهِ
وَكَانَ إِذَا دَخَلَ وَقْتَهَا كَأَنَّهُ لَا يَعْرِفُ أَهْلًا وَلَا حَمِيمًا

پیامبر اکرم ﷺ چیزی را بر نماز مقدم
نمی داشت و چون وقت نماز می رسید گویی
نه خانواده‌ای می شناسد و نه رفیق شفیقی .

فَمِنْ مَنْ الْأَنْصَارِ كَانَ يُصَلِّي الصَّلَاةَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَيُرْتَكِبُ الْفَوَاحِشَ
فَوُصِفَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ إِنَّ صَلَاتَهُ تَنْهَاهُ يَوْمًا مَّا فَلَمْ يُبَيِّثْ أَنْ تَابَ

جوانی از انصار هم با پیامبر ﷺ نماز می خواند و هم
مرتکب فحشاء می شد ، این مطلب را به پیامبر ﷺ
عرضه داشتند ، فرمود : « نماز او بالآخره او را از این
کارها باز می دارد » ، مدتی نگذشت که جوان توبه کرد

إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ الصَّلَاةُ فَإِنْ
قُبِلَتْ قُبِلَ مَا سِوَاهَا

اولین چیزی که بنده برای آن حسابرسی
می شود نماز است ، اگر پذیرفته شد سایر
اعمالش هم پذیرفته می شود .

إِنَّمَا يُكْتَبُ لِلْعَبْدِ مِنْ صَلَاتِهِ مَا عَقَلَ مِنْهَا

تنها آن مقدار از نماز به حساب می آید
که با توجه خوانده شده است .

مَنْ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ يَعْلَمُ مَا يَقُولُ فِيهِمَا أَنْصَرَفَ وَلَيْسَ
بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ ذَنْبٌ

هر که دو رکعت نماز بخواند و بداند در
آن چه می گوید نمازش که تمام شد بین
او و خداوند گناهی باقی نمی ماند .

مَنْ عَرَفَ مَنْ عَلَى يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ مُتَعَمِّدًا فِي
الصَّلَاةِ فَلَا صَلَاةَ لَهُ

هر که در نماز از روی عمد بفهمد چه
کسی در طرف راست و چپش قرار گرفته
نمازش نماز نیست .

حَسْبُ الرَّجُلِ مِنْ دِينِهِ كَثْرَةُ مُحَافَظَتِهِ عَلَى إِقَامَةِ الصَّلَوَاتِ

در دینداری مرد همین بس که بر گزاردن
نمازها بسیار مواظبت کند .

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا دَاوَمَ الْعَبْدُ عَلَيْهِ وَ
إِنْ قَلَّ

محبوبترین اعمال نزد خداوند عَزَّ وَجَلَّ کاری است که
آدمی بر آن مداومت ورزد ، گرچه اندک باشد .

لَا تَدْعُ قِيَامَ اللَّيْلِ فَإِنَّ الْمَغْبُورِينَ مِنْ حُرْمِ قِيَامِ اللَّيْلِ

شب زنده داری را رها مکن ، زیرا زیان دیده
کسی است که از شب زنده داری محروم است

قال أمير المؤمنين عليه السلام لرجل شكى «إني قد حرمتُ
الصَّلَاةَ بِاللَّيْلِ»: أنتَ رجلٌ قد قَيَّدتَكَ ذُنُوبُكَ

امیرالمؤمنین علی علیه السلام به کسی که گفته بود «من
از نماز شب محروم شده‌ام» فرمود: تو مردی
هستی که گناهانت تو را به بند کشیده است.

أثْقَلُ مَا يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ

سنگین ترین چیزی که روز قیامت در ترازوی
اعمال قرار داده می شود صلوات بر محمد و
اهل بیت اوست .

عَلَيْكَ بِطُولِ الصَّمْتِ فَإِنَّهُ مَطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ وَ
عَوْنٌ لَكَ عَلَى أَمْرِ دِينِكَ

خود را ملزم به سکوت طولانی کن ،
چراکه این کار موجب طرد شیطان بوده و
در کار دین یاور توست .

مَنْ شَمِتَ بِمُصِيبَةٍ نَزَلَتْ بِأَخِيهِ لَمْ يَخْرُجْ
مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُفْتَنَ

هر که از مصیبتی که به برادرش رسیده شاد
شود از دنیا نرود تا آنکه خودش گرفتار شود

كُلُّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْأَبْدَانِ الصِّيَامُ

هر چیز زکاتی دارد و زکات بدن روزه است.

صُومُوا تَصِحُّوا

روزه بگیرید تا سالم بمانید .

مَنْ فَطَرَ صَائِمًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ

کسی که روزه‌داری را افطاری دهد اجری
همانند اجر آن روزه‌دار به او می‌دهند .

يَقُولُ اللَّهُ ﷻ : مَنْ لَمْ تَصُمْ جَوَارِحَهُ عَنْ مَحَارِمِي
فَلَا حَاجَةَ لِي فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ مِنْ أَجَلِي

خداوند ﷻ می فرماید: هر که اعضا و جوارحش از
حرامهای من روزه نداشته باشد، مرا چه حاجت که
به خاطر من از خوردن و آشامیدن خودداری کند.

إِيَّاكَ وَكَثْرَةَ الضَّحِكِ فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ

از زیاد خندیدن پیرهیز که دل را می میراند .

مَنْ يَطْلُبِ الْهُدَايَةَ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهَا يَضِلُّ

هر که هدایت را از کسی که اهل آن نیست
طلب کند گمراه شود .

الضَّيْفُ يُنْزَلُ بِرِزْقِهِ وَيُرْحَلُ بِذُؤُوبِ أَهْلِ الْبَيْتِ

میهمان ، روزی خو را می آورد و گناهان
اهل خانه را می برد .

يُكْرَهُ إِجَابَةُ مَنْ يَشْهَدُ وَلِيْمَتَهُ الْأَغْنِيَاءُ دُونَ الْفُقَرَاءِ

پذیرفتن دعوت کسی که فقط ثروتمندان بر
سر سفره میهمانی او هستند کراهت دارد .

لَا تَأْكُلْ طَعَامَ الْفَاسِقِينَ

از غذای مردم فاسق تناول مکن .

إِذَا أَتَاكَ أَخُوكَ فَأْتَهُ بِمَا عِنْدَكَ وَإِذَا دَعَوْتَهُ فَاكْفِهِ لَهُ

هر گاه برادرت ناخوانده نزد تو آمد همان غذایی
که در خانه داری برایش بیاور و هر گاه او را
دعوت کردی در پذیرایی از او زحمت بکش .

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام :

قُوَّةُ الْأَجْسَادِ الطَّعَامُ وَ قُوَّةُ الْأَرْوَاحِ الْإِطْعَامُ

خوراک بدنہا غذاست و خوراک جان
انسانہا اطعام کردن .

أَكْثَرُ مَصَارِعِ الْعُقُولِ تَحْتَ بُرُوقِ الْمَطَامِعِ

بیشترین زمین خور دنِ عقل ، زیر درخشش
طمع هاست .

مَنْ تَوَاضَعَ قَلْبُهُ لِلَّهِ لَمْ يَسَأَمْ بَدَنَهُ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ

هر که قلبش برای خدا تواضع داشته باشد،
بدنش از طاعت خدا خسته نمی شود .

الْعَطْرُ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ

عطر زدن از سنت‌های پیامبران مرسل است .

کافی ج ۶ ص ۵۱۰

الطَّيْرَةُ عَلَى مَا تَجْعَلُهَا إِنْ هَوَيْتَهَا تَهَوَّتْ وَإِنْ
شَدَّدْتَهَا تَشَدَّدَتْ وَإِنْ لَمْ تَجْعَلْهَا شَيْئًا لَمْ تَكُنْ شَيْئًا

تأثیر فال بد به خودت بستگی دارد : اگر آن را آسان
بگیری آسان می شود و اگر سخت بگیری سخت می شود
و اگر آن را به چیزی نگیری چیزی نخواهد بود .

إِيَّاكُمْ وَالظُّلْمَ فَإِنَّهُ يَحْرِبُ قُلُوبَكُمْ

از ظلم کردن دوری کنید که دل‌های شما
را ویران می‌کند .

الظلم يزلُّ القدمَ وَيَسْلُبُ النِّعَمَ وَيُهْلِكُ الْأُمَّمَ

ظلم قدم را می لغزاند ، نعمتها را سلب
می کند و امتها را به نابودی می کشاند .

إِيَّاكَ وَظَلَمَ مِنْ لَّا يَجِدُ عَلَيْكَ نَاصِرًا إِلَّا اللَّهَ

از ظلم کردن به کسی که در مقابل تو
یاوری جز خدا ندارد سخت دوری کن .

مَنْ أَخَذَ لِلْمَظْلُومِ مِنَ الظَّالِمِ كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ مُصَاحِبًا

پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: هر که دادِ ستم‌یده را
از ظالم بگیرد در بهشت با من همنشین خواهد بود.

لَا تَظُنَّنَّ بِكَلِمَةٍ خَرَجَتْ مِنْ أَخِيكَ سُوءًا وَ
أَنْتَ تَجِدُ لَهَا فِي الْخَيْرِ مَحْمِلًا

هیچ گاه به سخنی که از دهان برادرت
بیرون می آید تا وقتی مَحْمِلِ خوبی برای آن
می یابی گمان بد مَبْر.

حُسْنُ الظَّنِّ يَحْفَفُ الهمَّ وَيُنَجِّي مِنَ تَقَدِّرِ الإِثْمِ

حسن ظنّ اندوه را می کاهد و از افتادن
در بند گناه می رهاند .

الشَّرِّيرُ لَا يَظُنُّ بِأَحَدٍ خَيْرًا لِأَنَّهُ لَا يَرَاهُ إِلَّا بِطَبَعِ نَفْسِهِ

آدم شرور به هیچکس گمان خیر نمی برد زیرا
همگان را به خوی و خصلت خود می بیند .

مُجَالَسَةُ الْأَشْرَارِ تُوَجِّبُ سُوءَ الظَّنِّ بِالْأَخْيَارِ

همنشینی با بدکاران ، سوء ظن به نیکان را
در پی دارد .

إِذَا اسْتَوَلَى الْفَسَادُ عَلَى الزَّمَانِ وَ أَهْلِهِ
فَأَحْسَنَ الرَّجُلُ الظَّنُّ بِرَجُلٍ فَقَدْ غُرِرَ

زمانیکه فساد زمانه و اهل آن را فراگیرد
هر که به دیگری (بدون تحقیق و آزمایش)
گمان نیک برآورد فریب خورده است .

أَعْبُدِ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

خدا را آنگونه عبادت کن که گویی او را
می بینی ، اگر تو او را نمی بینی همانا او تو
را می بیند .

الْعِبَادَةُ عَشْرَةَ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ أَجْزَاءٌ فِي طَلَبِ الْحَلَالِ

عبادت ده جزء دارد ، نه جزء آن طلب
روزی حلال است .

مَنْ أَصْغَى إِلَى نَاطِقٍ فَقَدْ عَبَدَهُ فَإِنْ كَانَ النَّاطِقُ يُؤَدِّي عِبَادَةَ اللَّهِ وَعَبَدَكَ
فَقَدْ عَبَدَ اللَّهَ وَإِنْ كَانَ النَّاطِقُ يُؤَدِّي عَنِ الشَّيْطَانِ فَقَدْ عَبَدَ الشَّيْطَانَ

هر که به گوینده‌ای گوش سپارد او را عبادت کرده، اگر آن گوینده از خدا بگوید شنونده خدا را عبادت کرده و اگر از طرف شیطان بگوید شیطان را عبادت کرده است.

صَاحِبُ الدُّنْيَا لَا يَلْتَدُّ بِالْعِبَادَةِ وَلَا يَجِدُ حَلَاوَتَهَا مَعَ مَا

يَجِدُهُ مِنْ حَلَاوَةِ الدُّنْيَا

دنیادار با محبتی که به مال دارد از عبادت لذت نمی‌برد و طعم شیرین آن را نمی‌چشد .

لَوْ اَعْتَبَرْتَ بِمَا اَضَعْتَ مِنْ مَاضِي عُمرِكَ
لَحَفِظْتَ مَا بَقِيَ

اگر از عمر گذشته خود که تلف کرده‌ای عبرت
بگیری بی‌گمان باقیمانده عمرت را پاس داری .

مَا أَكْثَرَ الْعِبْرَ وَأَقْلَّ الْعِيبَارَ

چه بسیارند عبرتها و چه کم‌اند عبرت‌گرفتن‌ها

إِيَّاكَ أَنْ تُرْضِيَ عَنِ نَفْسِكَ فَيَكْثُرَ السَّخِطُ عَلَيْكَ

مبادا از خودت راضی باشی که در

اینصورت ناراضیان از تو زیاد می شوند .

قَالَ إِبْلِيسُ إِذَا اسْتَمَكَنْتُ مِنْ ابْنِ آدَمَ فِي ثَلَاثٍ لَمْ أُبَالِ مَا عَمِلَ
فَإِنَّهُ غَيْرُ مَقْبُولٍ مِنْهُ إِذَا اسْتَكْثَرَ عَمَلَهُ وَنَسِيَ ذَنْبَهُ وَدَخَلَهُ الْعُجْبُ

شیطان گفت : اگر در سه چیز بر فرزند آدم چیره
شوم دیگر برایم مهم نیست چه کاری انجام دهد
چراکه از او پذیرفته نخواهد شد : عملش را زیاد
شمارد و گناهانش را از یاد ببرد و خودپسند شود .

إِنَّمَا أَهْلَكَ النَّاسَ الْعَجَلَةُ وَ لَوْ أَنَّ النَّاسَ
تَلَبَّثُوا لَمْ يَهْلِكْ أَحَدٌ

آنچه مردم را هلاک می کند عجله است و
اگر مردم (در کارهایشان) درنگ می کردند
هیچکس هلاک نمی شد .

إِذَا هَمَمْتُ بِخَيْرٍ فَبَادِرْ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا يَحْدُثُ

هر گاه آهنگ کار خیری کردی شتاب کن،
چرا که نمی دانی چه پیش خواهد آمد .

مَا نُهِيتُ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ عِبَادَةِ الْأَوْثَانِ مَا
نُهِيتُ عَنْ مَلَا حَاةِ الرَّجَالِ

رسول خدا ﷺ فرمود: بعد از نهي شدن از
عبادت بتها از هيچ چيز به اندازه کشمکش
کردن با مردم نهي نشده‌ام .

لِكُلِّ شَيْءٍ بَذْرٌ وَبَذْرُ الْعِدَاوَةِ الْمِرْحَاحُ

هر چیزی بذری دارد و بذر دشمنی شوخی
کردن است .

أَعْدَى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنَيْتِكَ

دشمن ترین دشمنانت نفسی است که
میان دو پهلویت قرار دارد .

مَنْ نَامَ عَنْ عَدُوِّهِ اتَّبَعَتْهُ الْمَكَائِدُ

هر که از دشمن خود غافل شود دسیسه‌ها
او را به خود آورد .

النَّاسُ أَعْدَاءُ مَا جَهِلُوا

مردم دشمن چیزی هستند که نسبت به
آن جاهلند .

إِقْبَلْ عُدْرَةَ أَخِيكَ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ عُدْرَةٌ فَالْتَمِسْ لَهُ
عُدْرَةً

عذر برادرت را بپذیر و اگر عذری نداشت
برایش عذری بتراش .

مَنْ مَرَدَّ عَنْ عِرْضِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ الْبَيْتَةَ

هر که از آبروی برادر مسلمان خود دفاع
کند ، مطمئناً بهشت بر او واجب می شود .

لَا تَشْبَعُوا فَيَطْفَأَ نُورُ الْمَعْرِفَةِ مِنْ قُلُوبِكُمْ

شکمهایتان را سیر نکنید چرا که نور معرفت
در دل‌های شما خاموش می‌شود .

يَنْبَغِي لِمَنْ عَلِمَ شَرَفَ نَفْسِهِ أَنْ يَنْزِهَا
عَنْ دَنَاءَةِ الدُّنْيَا

کسی که به شرافت نفس خود آگاه شد
شایسته است آن را از پستی دنیا منزّه کند .

مَا يَسِّرُنِي لَوْ مِتُّ طِفْلاً وَ أَدْخِلْتُ الْجَنَّةَ وَ لَمْ
أَكْبِرْ فَأَعْرِفَ رَبِّي وَجِبَّتْ

دوست ندارم در کودکی می مردم و به
بهشت برده می شدم و بزرگ نمی شدم تا
پروردگارم **وَجِبَّتْ** را بشناسم .

لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي فَضْلِ مَعْرِفَةِ اللَّهِ وَعَيْكَ مَا مَدُّوا أَعْيُنَهُمْ
إِلَى مَا مَتَّعَ اللَّهُ بِهِ الْأَعْدَاءَ مِنْ زَهْرَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَعِيمِهَا

اگر مردم ارزش معرفت خدای **عز و جلال** را
می دانستند به آنچه خداوند به دشمنانش از
زرق و برق دنیا عطا کرده چشم نمی دوختند .

مَنْ عَرَفَ اللَّهَ وَ عَظَّمَهُ مَنَعَ فَاهُ مِنَ الْكَلَامِ وَ
بَطْنَهُ مِنَ الطَّعَامِ وَ عَنَى نَفْسَهُ بِالصِّيَامِ وَ الْقِيَامِ

آنکه خدا را شناخت و بزرگش داشت دهانش را
از کلام و شکمش را از طعام نگه خواهد داشت و
نفس خود را با روزه و نماز به رنج خواهد افکند .

مَنْ كَانَ بِاللَّهِ أَعْرَفَ كَانَ مِنَ اللَّهِ أَخْوَفَ

آنکه خداشناس تر است خدا ترس تر است .

إِنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِاللَّهِ أَرْضَاهُمْ بِقَضَاءِ اللَّهِ وَعَبْرَتِكَ

خداشناس ترین مردم راضی ترین آنها به
قضای الهی است .

إِلَهِي تَرُدُّدِي فِي الْأَثَارِ يُوجِبُ بَعْدَ الْمَزَارِ
فَاجْمَعْنِي عَلَيْكَ بِخِدْمَةٍ تُوصِلُنِي إِلَيْكَ

بارالها! سرگرم شدنم به نشانه‌ها و آثار موجب
دوری از دیدار (تو) می‌شود، پس تمام قوای
مرا متوجه خدمتی کن که مرا به تو برساند.

رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ وَاصْطِنَاعُ
الْخَيْرِ إِلَى كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ

اوجِ عَقْلٍ بَعْدَ إِيمَانٍ دِينِدَارِي ، دُوسْتِي بَا مَرْدَمِ
وَ خُوبِي كَرْدَنِ بِي هِرْ آدَمِ نِيكَ وَ بَدِ اسْتِ .

لَوْ جَرَى الْمَعْرُوفُ عَلَى ثَمَانِينَ كَفًّا لَأَجِرُوا كُلَّهُمْ
فِيهِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ صَاحِبُهُ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا

اگر احسان و کمک هشتاد دست بگردد همه
آنها به سبب آن پاداش می یابند بی آنکه از
اجر صاحبش چیزی کم شود .

إِذَا صُنِعَ إِلَيْكَ مَعْرُوفٌ فَادْكُرْهُ إِذَا صَنَعْتَ مَعْرُوفًا فَانْسَهُ

هر گاه به تو خوبی شد آن را بگو و هر گاه
تو خوبی کردی آن را فراموش کن .

لَا تَحْقِرَنَّ شَيْئًا مِنَ الْمَعْرُوفِ وَلَوْ أَنَّ تَلَقَى أَخَاكَ وَوَجْهَكَ

مَبْسُوطٌ إِلَيْهِ

هیچ کار خوبی را دستِ کم نگیر اگرچه (کاری
مانند) گشاده‌رو برخورد کردن با برادرت باشد

عَلَامَةُ قَبُولِ الْعَبْدِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يُصِيبَ بِمَعْرُوفِهِ مَوَاضِعَهُ
فَإِنْ لَمْ يَكُنْ كَذَلِكَ فَلَيْسَ كَذَلِكَ

علامت قبولی بنده نزد خداوند این است که
احسان و کمکش بجا صورت گیرد که اگر
اینگونه نبود بنده مقبولی هم نخواهد بود .

دَخَلَ عَبْدُ الْجَنَّةِ بَغْضِنٍ مِنْ شَوْكٍ كَانَ عَلَى طَرِيقِ
الْمُسْلِمِينَ فَأَمَّا طَهُ عَنْهُ

(روز قیامت) بنده‌ای به سبب برداشتن شاخه
خاری از سر راه مسلمانان به بهشت می‌رود .

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لِيُبْغِضُ الْمُؤْمِنَ الضَّعِيفَ الَّذِي لَا دِينَ لَهُ فَقِيلَ لَهُ
وَمَا الْمُؤْمِنُ الَّذِي لَا دِينَ لَهُ قَالَ الَّذِي لَا يَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ

پیامبر فرمود: خداوند مؤمن ضعیف بی دین را
دشمن دارد، گفته شد: مؤمنی که دین نداشته باشد
کیست؟! فرمود: کسی که نهی از منکر نمی کند.

مَا أَعْمَالُ الْبِرِّ كُلُّهَا وَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عِنْدَ الْأَمْرِ
بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ إِلَّا كَنْفَتُهُ فِي بَحْرِ لُجِّي

همه کارهای خوب و جهاد در راه خدا در
مقایسه با امر به معروف و نهی از منکر چیزی
نیست جز آبی اندک در کنار دریایی ژرف .

وَاعْلَمُوا أَنَّ الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنِ
الْمُنْكَرِ لَمْ يُقْرَبَا أَجَلًا وَلَمْ يَقْطَعَا رِزْقًا

بدانید که امر به معروف و نهی از منکر
مرگ کسی را نزدیک نکرده و روزی کسی
را هم قطع نکرده‌اند.

مَنْ اسْتَحْسَنَ قَبِيحًا كَانَ شَرِيكًا فِيهِ

هر که کار زشتی را نیکو شمارد در آن
کار شریک است .

مَنْ أَمَرَ بِمَعْرُوفٍ فَلْيُكُنْ أَمْرُهُ بِذَلِكَ بِمَعْرُوفٍ

کسی که امر به معروف می کند باید این
کار را به روش خوبی انجام دهد .

مَنْ أَرَادَ عِزًّا بِلَا عَشِيرَةٍ وَ غِنًى بِلَا مَالٍ وَ هَيْبَةً
بِلَا سُلْطَانٍ فَلْيَنْتَقِلْ مِنْ ذُلِّ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَى عِزِّ طَاعَتِهِ

کسی که می خواهد بدون داشتن ایل و تبار عزتمند
باشد و بی آنکه مالی داشته باشد بی نیاز باشد و
بی آنکه قدرتی داشته باشد باهویت باشد، از ذلت
معصیت خداوند به عزت اطاعت او در آید.

مَا تَرَكَ الْحَقَّ عَزِيزًا إِلَّا دَلٌّ وَلَا أَخَذَ بِهِ ذَلِيلٌ إِلَّا عَزَّ

هیچ عزیزى حق را ترک نکرد مگر اینکه
ذلیل شد و هیچ ناتوانى به حق عمل نکرد
مگر اینکه عزیز شد .

التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ

دوستی ورزیدن با مردم نیمی از خرد است .

کافی ج ۲ ص ۶۴۳

مَا الْمُجَاهِدُ الشَّهِيدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَعْظَمِ أَجْرٍ مِمَّنْ
قَدَرَ فَعَفَ

اجر مجاهدی که در راه خدا به شهادت
رسیده از اجر کسی که بتواند گناه کند و
نکند بیشتر نیست .

يَقُولُ اللَّهُ ﷻ : إِذَا كَانَ الْغَالِبُ عَلَيَّ الْعَبْدِ الْأَشْتَغَالَ بِي
جَعَلْتُ بُغْيَهُ وَكَدْبَهُ فِي ذِكْرِي

خداوند ﷻ می فرماید : هر گاه دلمشغولی به
من بر جان بنده غالب شد مطلوب و لذت او
را ذکر و یاد خودم قرار می دهم .

إِذَا عَلِمَ اللَّهُ حُسْنَ نِيَّةٍ مِنْ أَحَدٍ اِكْتَفَاهُ بِالْعِصْمَةِ

هر گاه خداوند ببیند کسی حسن نیت دارد
او را در پناه خود حفظ کند .

عَفُوا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ يُعَفِّ نِسَائِكُمْ

نسبت به زنان مردم عفت داشته باشید تا
زنانتان عفيف بمانند .

تَجَاوَزُوا عَنْ عَثْرَاتِ الْخَاطِئِينَ يَقِيكُمْ اللَّهُ
بِذَلِكَ سُوءَ الْأَقْدَارِ

از لغزشهای خطاکاران در گذرید تا خدا هم
شما را از مقدرات ناگوار ننگه دارد .

ثَلَاثٌ مِنْ مَكَارِمِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ: تَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَكَ وَتَصِلُ
مَنْ قَطَعَكَ وَتَحْلُمُ إِذَا جُهِلَ عَلَيْكَ

سه چیز از خصلت‌های ارزشمند دنیا و آخرت است :
بخشیدن کسی که به تو ظلم کرده، پیوستن به کسی که
از تو بریده و بردباری هنگامی که با تو جاهلانه رفتار شد

قال الامام الرضا عليه السلام في تفسير قوله تعالى « فاصفح الصفح

الجميل » : عفو من غير عقوبة ولا تعنيف ولا عتب

امام رضا عليه السلام در تفسير آیه شریفه « فاصفح الصفح الجمیل » فرمود : مقصود گذشت بدون کیفر دادن و نکوهش و سرزنش کردن است .

الْعَفْوُ يَفْسِدُ مِنَ اللَّيْمِ بِقَدْرِ إِصْلَاحِهِ مِنَ الْكَرِيمِ

عفو و گذشت به همان اندازه که در اصلاح
شخص بزرگوار مؤثر است شخص فرومایه را
تباه می کند .

مَنْ صَلَّى عَلَيَّ مَرَّةً فَفُتِحَ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابًا مِنَ الْعَافِيَةِ

پیامبر اکرم ﷺ فرمود: هر که یک بار بر من صلوات بفرستد خداوند دری از عافیت به رویش می گشاید .

صِفَةُ الْعَاقِلِ أَنْ يُحْلِمَ عَمَّنْ جَهِلَ عَلَيْهِ وَيَجَاوِزَ عَمَّنْ ظَلَمَهُ

عاقل ده صفت دارد که با آنها شناخته می شود :

۱- در برابر رفتار جاهلانه نسبت به خودش بردباری می کند

۲- از کسی که به او ظلم کرده می گذرد ...

صِفَةُ الْعَاقِلِ أَنْ ... وَيَتَوَاضَعُ لِمَنْ هُوَ دُونَهُ وَيُسَابِقُ مَنْ
فَوْقَهُ فِي طَلَبِ الْبِرِّ...

عاقل ده صفت دارد که با آنها شناخته می شود: ...
۳- در مقابل زیر دست فروتنی می کند ۴- از
بالادست خود در طلب خیر پیشی می گیرد ...

صِفَةُ الْعَاقِلِ أَنْ ... وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَتَكَلَّمَ تَدَبَّرَ فَإِنْ
كَانَ خَيْرًا تَكَلَّمَ فَعَنِمَ وَإِنْ كَانَ شَرًّا سَكَتَ فَسَلِمَ

عاقل ده صفت دارد که با آنها شناخته می شود : ...
۵- اگر خواست کلامی بگوید تأمل می کند ، اگر
خوب بود می گوید و بهره مند می شود و اگر بد بود
سکوت اختیار کرده و سالم می ماند ...

صِفَةُ الْعَاقِلِ أَنْ ... وَإِذَا عَرَضَتْ لَهُ فِتْنَةٌ اسْتَعَصَمَ بِاللَّهِ
وَأَمْسَكَ يَدَهُ وَ لِسَانَهُ وَإِذَا رَأَى فَضِيلَةً انْتَهَزَ بِهَا ...

عاقل ده صفت دارد که با آنها شناخته می شود: ...
۶ - هر گاه با فتنه‌ای مواجه شد به خدا پناه
می برد ۷- دست و زبانش را نگه می دارد ۸-
هر گاه فضیلتی ببیند به آن اقدام می کند ...

صِفَةُ الْعَاقِلِ أَنْ ... لَا يُفَارِقُهُ الْحَيَاءُ وَلَا يَبْدُو مِنْهُ
الْحِرْصُ فَتِلْكَ عَشْرُ خِصَالٍ يُعْرَفُ بِهَا الْعَاقِلُ

عاقل ده صفت دارد که با آنها شناخته می شود: ...
۹- شرم و حیا از او جدا نمی شود ۱۰- حرص و
آزمندی از او سر نمی زند .